

Asia: VN/10556/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä lausuttavaa esityskokonaisuudesta

Esityksessä ehdotetaan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korvaamista yleistuella, ja tämä muutos huomioidaan eri säännöksissä. Monissa laeissa tapahtuvat muutokset ovat teknisiä ja liittyvät lakien yhteensovittamiseen ja ajantasaisuuteen.

Lakiesitys on kuitenkin monin osin vaikeaselkoinen, mikä vaikeuttaa laintulkintaa. Esimerkiksi tarveharkintaisuuden ja aktivointijakson kriteerit eivät ole selkeitä, mikä voi johtaa hyvinkin eriäviin laintulkintoihin.

Valmisteilla olevan yleistukilakiluonnoksen ajatus yksinkertaistaa järjestelmää yhdistämällä useita etuuksia yhdeksi on sinällään erittäin kannatettava ja hallinnollista taakkaa keventävä. Sosiaaliturvan yksinkertaistaminen helpottaa järjestelmän ymmärtämistä maahan muuttaneille, joille nykyinen sosiaaliturva voi olla monimutkainen. Tämä voi osaltaan vähentää virheitä ja viivästyksiä hakemuksissa. Kotoutumisviranomaisen näkökulmasta on tärkeää, että yleistukilainsäädäntö tukee yhdenvertaisesti kaikkien Suomessa asuvien oikeutta perustoimeentuloon ja osallisuuteen yhteiskunnassa. Maahan muuttaneiden näkökulmasta yleistuen ehtojen ja velvoitteiden tulee olla yhteensopivia kotoutumiskoulutuksen, kieliopintojen ja muiden kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja tavoitteiden kanssa. Esimerkiksi kielikurssien ja harjoittelujen tulee täyttää aktiivisuusvaatimukset ilman riskiä tuen menettämisestä. Lisäksi on varmistettava, että yleistuen ehtojen soveltaminen ei johda epäsuoraan syrjintään esimerkiksi kielitaidon, kulttuuritaustan tai oleskeluluvan tyypin perusteella. Esityksestä ilmenevä yleistuen tavoite lyhentää nuorten työttömyysjaksoja ja syrjäytymisen ehkäiseminen on tärkeä ja ajankohtainen. Tämä on erityisen tärkeää alle 25-vuotiaiden kohdalla, koska pitkäaikainen työttömyys nuorena voi vaikuttaa koko elämäntulkkuun.

Yleistuki on merkittävä uudistus, ja sen onnistunut toimeenpano edellyttää, että haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten maahan muuttaneiden, näkökulma ja mahdolliset vaikutukset

kotoutumiseen otetaan huomioon jo lainsäädännön valmistelussa. Yleistukea koskevan tiedon, hakuprosessin ja oikeuksien tulee olla selkeästi saatavilla eri kielillä ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Tämä on erityisen tärkeää henkilöille, jotka ovat vasta kotoutumassa ja joilla ei vielä ole vahvaa suomen tai ruotsin kielen taitoa. Eli kielellinen ulottuvuus tulee ottaa huomioon jo lakia valmisteltaessa.

Tukijärjestelmän yksinkertaistaminen lähtökohtaisesti kannatettavaa.

- **Lausuttavaa esityksen vaikutuksista kotitalouksiin**

Etuuksien määrissä ei pääsääntöisesti tapahdu muutoksia. Pieni osuus etuuden saajista menettää ja pieni osa saa lisää tuloja. Tarveharkinta ja siihen liittyvä tulkinnallisuus voivat kuitenkin vaikuttaa olennaisesti kotitalouksien taloudelliseen tilanteeseen.

Vanhempien luona asuvien tuen saajien tuen lasku 35 %:iin heikentää perheen toimeentuloa. Sen toteennäyttäminen, ettei vanhempien luona asuva saa vanhemmiltaan taloudellista tukea, voi olla haasteellista. Myös se, mikä kaikki lasketaan vanhemmilta saaduksi taloudelliseksi tueksi, ei ole täysin yksiselitteistä. Onko esimerkiksi vastikkeeton asuminen samassa taloudessa jo sinänsä taloudellista tukea.

Yleistukilakiesityksen 17 §:n mukaan vain 311 € ylittävät tulot vähentävät maksettavaa yleistukea 50 %. Tällä voi olla tilapäisen työn vastaanottamiseen kannustava vaikutus, mikä on syytä huomioida.

Yleistuki on tarveharkintainen, eli kotitalouden tulot ja varallisuus vaikuttavat tuen määrään. Jos henkilö asuu perheen tai sukulaisten kanssa, heidän tulonsa voivat vaikuttaa tuen saantiin. Tämä voi olla haaste erityisesti yhteisöllisissä asumismuodoissa, joita esiintyy joissain maahanmuuttajayhteisöissä.

- **Lausuttavaa esityksen vaikutuksista toimeenpanijoihin**

Hallituksen esitys ei vaikuta valtion ja kuntien maksuosuuksiin.

Lakiesityksen vaikutusarviointiin sisältyvä näkemys siitä, ettei muutos lisäisi työvoimaviranomaisen työmäärää ja tilojen tarvetta ei vastaa käytännön kokemuksia. Yleistuen saajan aktivointijaksoon ehdotetut muutokset lisäävät asiakkaille järjestettävien kasvokkaisten tapaamisten määrää ja siten myös työvoimaviranomaisten työmäärää. Muutos voi johtaa myös resurssien kohdentamiseen epätarkoituksenmukaisella tavalla, tapaamisten perustessa aktivointijakson kriteerien kaavamaiseen noudattamiseen asiakkaiden todellisen palvelutarpeen sijaan. Asiantuntijoille tulisikin

jättää harkintavaltaa sen suhteen, milloin työnhakukeskustelut ovat tarpeen ja millä tavalla ne olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa.

Jyväskylässä toimitilat on mitoitettu nykyisen työnhakijan palveluprosessin toimeenpanemiseen ja lisääntyvät kasvokkaiset tapaamiset ovat haaste tilojen riittävyyden kannalta. Mahdollisista lisätoimitiloista aiheutuu kustannuksia kunnille ja työllisyysalueille.

Aktivointisuunnitelmien laatiminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa on nykyisenkin lainsäädännön puitteissa haasteellista hyvinvointialueen resurssoinnin vuoksi, sillä hyvinvointialueelta on vaikea saada edustajaa mukaan aktivointisuunnitelman laatimiseen. Aktivointiehdon täyttävien henkilöiden lukumäärän kasvaessa lainsäädännön toteutuminen aktivointisuunnitelman laatimisen osalta vaarantuu, vaikka vaikutusarvioinnissa muutoksen arvioidaankin olevan vähäinen, joskin arvioon sisältyy myös epävarmuuksia. Hyvinvointialueen resursointiin aktivointisuunnitelmien laatimisen osalta tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

- **Lausuttavaa esityksen muista vaikutuksista**

-

- **Lausuttavaa yleistukilain yleisistä säännöksistä (1 luku)**

-

- **Lausuttavaa yleistuen saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä (2 luku)**

-

- **Lausuttavaa yleistuen määräytymisperusteista (3 ja 4 luvut)**

Yleistukilakiesityksen 11 §:n mukaan henkilöillä, jotka eivät ole työmarkkinoiden käytettävissä, ei olisi oikeutta yleistukeen. Pykälä jättää avoimeksi, mikä on tilanne niillä työnhakijana olevilla henkilöillä, jotka ovat sairauslomalla ja ensisijaisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeessa, mutta heillä ei ole enää oikeutta sairauspäivärahaan. Nykykäytännön mukaan he hakeutuvat sairauslomapäivärahaoikeuden päätyttyä työttömiksi työnhakijoiksi työmarkkinatuen ollessa toimeentulotukeen nähden ensisijainen etuus. Myös tähän ryhmään kuuluvien toimeentulo tulisi rahoittaa muutoin kuin yleistuella, heidän ollessaan kyvyttömiä osallistumaan työhön tai työllistymistä edistäviin palveluihin.

Lakiesityksen 12 §:ssä säädetään siitä, ettei odotusaikaa aseteta, mikäli yleistuen hakijalla ei sairauden tai vamman vuoksi ole valmiuksia ammatillisen tutkinnon suorittamiseen ja hän on suorittanut ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 7 §:ssä tarkoitetun työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen tai saavuttanut henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitut tavoitteet. Tämä esitys on kannatettava. Ammatillisista erityisoppilaitoksista valmistuvien kohdalla on koettu jo pitkään ongelmana se, että omien edellytystensä mukaisen koulutuksen suorittaneet on rinnastettu vailla peruskoulun tai lukion

jälkeistä koulutusta oleviin ja heitä on voitu kehottaa valmistumisensa jälkeen hakeutumaan takaisin opiskelemaan. Vaikka opiskelija ei kykene tällä hetkellä koko tutkinnon suorittamiseen, on hänellä mahdollisuus opintojen täydentämiseen myöhemmin, oman terveydentilansa ja muiden edellytystensä salliessa.

Yleistukilakiesityksen 16 §:ssä tarveharkinnan yhteydessä puhutaan tuen saajan tuloista. Pykälästä ei käy selkeästi ilmi, tarkoitetaanko tällä hakijan henkilökohtaisia tuloja vai otetaanko tuloissa kotitalouden tulot laajemmin huomioon. Lakiesityksen 18 § laajentaa tulojen huomioimisen vanhempien tuloihin työnhakijan asuessa vanhempiensa luona. Myös asetuksessa puhutaan työnhakijan tai hänen vanhempiensa tuloista.

Lakiesityksen 17 §:ssä esitetty tulojen suojaosan palauttaminen on kannatettava uudistus. Mikäli ainoastaan 311 euroa ylittävät tulot pienentävät yleistukea, kannustaa se lyhytaikaisemman työn vastaanottamiseen. Säädetty tarveharkinnassa huomioitava 311 euron tulorajan palauttaminen on kuitenkin positiivinen. Tämä kannustaa työttömiä yleistukea saavia työnhakijoita ottamaan vastaan myös osa-aikaista ja pienilläkin viikkotunneilla olevaa työtä, kun työstä saadut alle 311 euroon jäävät tulot eivät vähennä maksetun yleistuen määrää.

Suojaosan poistoa perusteltiin aiemmin sillä, että se vähentää osa-aikaisten työntekijöiden halukkuutta ottaa vastaan kokoaikatyötä, vaikutus lienee ollut kuitenkin enemmän se, että lyhytaikaisten töiden vastaanotto on koettu vaikeammaksi.

Lakiesityksen 18 §:ssä säädetään osittaisen yleistuen maksamisesta vanhempiensa luona asuvalle työnhakijalle, joka ei ole täyttänyt työssäoloehtoja. Pykälässä ei ole kuitenkaan määritetty ikärajoja, milloin vanhempien tulot huomioidaan. Tällöin vanhempien tulot voidaan huomioida esimerkiksi tilanteissa, joissa aikuinen lapsi asuu samassa taloudessa eläkkeellä olevan vanhemman/vanhempien kanssa ja vanhempien tulot ylittävät säädetyn tulorajan. Vanhempien tulot voidaan jättää huomiotta, mikäli yleistuen saaja pystyy luotettavasti osoittamaan, ettei saa vanhemmiltaan taloudellista tukea. Tämän osoittaminen voi kuitenkin olla vaikeaa. Pykälä ei kerro selkeästi, mitä vanhempien taloudellisella tuella tarkoitetaan ja mikä kaikki lasketaan vanhempien antamaksi taloudelliseksi tueksi. Tässäkin siis määrittely on erittäin tärkeää.

- **Lausuttavaa yleistuen toimeenpanosta ja muutoksenhausta (5 ja 6 luvut)**
 -
- **Lausuttavaa yleistuen tietojen saamista ja luovuttamista koskevista ehdotuksista (7 luku)**
 -
- **Lausuttavaa yleistuen rahoituksesta (8 luku)**
 -
- **Lausuttavaa yleistukilain ehdotetusta voimaantulosta (9 luku)**

-

- **Muuta lausuttavaa ehdotetusta yleistukilaista**

-

- **Lausuttavaa peruspäivärahaa koskevien säännösten kumoamista koskevasta ehdotuksesta**

-

- **Lausuttavaa työmarkkinatukea koskevien säännösten kumoamista koskevasta ehdotuksesta**

-

- **Muuta lausuttavaa työttömyysturvalakiin ehdotetuista muutoksista**

Työvoimaviranomainen tarvitsee Kansaneläkelaitoksilta ja työttömyyskassoilta säännöllisesti tietoa työnhakijalle maksetuista etuuksista arvioitaessa aktivointiehdon tai työssäoloehdon täyttymistä. Vaikka tietojen luovuttamista ja tiedonsaantioikeutta yksinkertaistavaa lakiesitystä pidetään kannatettavana, tulee lainsäädännön kuitenkin mahdollistaa tietojen sujuva siirtyminen tilanteissa, joissa työvoimaviranomainen tarvitsee etuustietoja työnhakijalle tarkoitettujen palvelujen järjestämiseksi.

- **Lausuttavaa yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden jaksosta**

32a §:ään sisältyvä aktivointijaksoja koskeva kriteeristö on monimutkainen ja siihen sisältyvien määräaikojen seuraaminen on työlästä.

Jo aktivointijaksoihin liittyvien määräaikojen seuraaminen, mutta erityisesti niihin sisältyvien keskustelujen järjestäminen lisäävät työvoimaviranomaisten työmäärää. Säädös ei anna perusteita sille, mikä on riittävän painava syy työnhakukeskustelun järjestämiseen muutoin kuin kasvokkaisina tapaamisina. Kaikkien työnhakukeskustelujen järjestäminen kasvokkain ei ole asiakkaiden palvelutarpeet sekä työnhakukeskustelujen edellyttämät henkilöstö- ja tilaresurssit huomioiden kuitenkaan perusteltua.

Työnhakukeskustelujen määrä yleistuen saajan aktivointijakson aikana ei tulisi muuttumaan, vaan työnhakukeskustelujen toteutustapa muuttuisi aina lähtökohtaisesti kasvokkaiseksi. Kasvokkaiset tapaamiset ovat tehokas keino kohdata asiakkaita ja tehostaa asiakasohjausta. Erityisesti heikommassa asemassa olevat pitkäaikaistyöttömät, kuten maahanmuuttajat, työkyvyttömät ja osatyökykyiset työnhakijat, hyötyvät kasvokkaisesta tapaamisesta ja ohjauksen tuesta, koska heidän polkunsuora kohti työelämää saattavat olla hyvinkin pitkiä. Nuorilla alle 25-vuotiailla kasvokkaisten tapaamisten määrä tulisi kasvamaan enemmän kuin yli 25-vuotiailla, koska aktivointijakso alkaisi aiemmin ja olisi pidempi kestoltaan. Kasvokkaisten tapaamisten määrä edellyttää, että työvoimaviranomaisella on käytettävissä tarpeeksi toimitiloja tapaamisten järjestämiseen. Se, että täydentäviä työnhakukeskusteluja voidaan järjestää aktivointijakson aikana asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti, on hyvä asia, sillä se mahdollistaa työvoimaviranomaisen harkinnan ja

täydentävien työnhakukeskustelujen kohdentamisen tarkoituksenmukaisesti niille työnhakijoille, jotka hyötyvät siitä eniten.

Työvoimaviranomaiselle tulisi enemmän hallinnollista tehtävää seurata, että lain vaatimat aktivointijaksot toteutuvat, erityisesti jos työnhakijan työttömyys pitkittyy ja aktivointijaksoja tulee useampia. Olisi toivottavaa, että työvoimaviranomaisen käytössä oleva asiakastietojärjestelmä tukisi näitä aktivointijaksojen toteuttamisen seurantaa jollain tapaa, kuten siten että työvoimaviranomainen saisi järjestelmän kautta herätteen, kun aktivointijakso tulee aloittaa.

Lakiesityksessä ehdotetuilla muutoksilla arvioidaan olevan mittaluokaltaan vähäisiä vaikutuksia työllisyyteen. Vaikka etenkin kasvokkain järjestetyt työnhakukeskustelut voivat nopeuttaa työllistymistä tai edistää työllistymistä edistäviin palveluihin ohjautumista, jää niiden merkitys yleistukilakiin sidottuna epäselväksi, ja työnhakijalle kohdennettujen veloitteiden sijaan muutokset lisäävät etenkin työvoimaviranomaisen tehtäviä. Vaikka lähtökohtaisesti kannattamme työnhakijoiden tapaamista kasvotusten, tulisi työvoimaviranomaisella olla nykyisen lainsäädännön kaltaisesta harkintavaltaa järjestää työnhakijan palveluprosessi työnhakijan palvelutarvetta vastaavalla tavalla. Koska yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden jakso ei koskisi työnhakijoita, joille on laadittu aktivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma, monimutkaistaa ehdotetut lakimuutokset työnhakijan palveluprosessin seuraamista ja sen arviointia, kenen osalta seurataan ns. tavanomaista työnhakijan palveluprosessia, kenelle kuuluu yleistuen saajalle järjestettävät työnhakukeskustelut ja kuka puolestaan on aktivointisuunnitelman tai monialaisen työllistymissuunnitelman piirissä.

- **Lausuttavaa yleistuen saajalle järjestettävien työnhakukeskusteluiden sisällöstä**

32b §:ssä säädetään työnhakukeskustelujen sisällöistä.

Niistä säädetessä on huomioitu työnhakijoiden koulutukseen tai työllistymisen monialaisen tuen piiriin ohjauksen merkitys. Työnhakijoiden ohjaus palvelutarpeen mukaisesti palveluihin, olipa kyse koulutuksesta tai työllistymisen monialaisesta tuesta on perusteltua. Kyse ei kuitenkaan ole kaavamaisesti jokaiseen työnhakukeskusteluun sisältyvistä asioista, vaan asiakkaiden palvelutarpeista ja niiden huomioimisesta työnhakukeskusteluissa. Työllistymisen edistämisen monialaisen tuen piirissä olevat ovat aliedustettu ryhmä jatkuvassa koulutuksessa, vaikka koulutuksen puute vaikeuttaa olennaisesti työllistymistä. Koulutukseen liittyvät kysymykset voivat heidän kohdallaan olla paikallaan myös sen vuoksi, ettei heillä joko ole perusasteen tai lukion jälkeistä koulutusta tai heillä ei ole työkykyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Koulutukseen liittyvät kysymykset eivät ole kuitenkaan kaikkien työnhakijoiden kohdalla perusteltuja. Asiantuntijoille tulisikin jättää harkintavaltaa sen suhteen, milloin koulutukseen ohjaaminen on perusteltua. Työllistymisen monialaisen tuen piiriin ohjaamisen tulee perustua asiakkaiden palvelutarpeisiin ja lainmukaisten asiakkuuskriteerien täyttymiseen.

Työnhakukeskustelussa toteutettava työnhaun pitkittymisen syyn arviointi on hyvä keino päästä toteuttamaan asiakkaalle yksilöllistä ohjausta. Myös muut työnhakukeskustelussa käsiteltävät asiat, kuten koulutustarpeet, työ- ja toimintakyky ja elämänhallinnan ongelmat, tukevat yksilöllisen toimintasuunnitelman laatimista.

Suunnitelmassa tulisi sopia joko palveluihin ohjaamisesta tai pidettävistä täydentävistä työnhakukeskusteluista, mikä edellyttää, että työvoimaviranomaisella on tarjota työnhakijan tilanteeseen sopivia ja tarkoituksenmukaisia palveluita tai lisätä resurssia tarpeellisten täydentävien työnhakukeskustelujen järjestämiseksi. Täydentävät työnhakukeskustelut lisäävät resurssitarpeen lisäksi myös mahdollisesti tulkkauksen järjestämiseen liittyviä kustannuksia.

Työnhakijan palveluprosessi voi olla monimutkainen erityisesti maahan muuttaneille. Yleisesti on tärkeää, että palveluohjausta ja tulkkausta on saatavilla, ja että työvoimapolitiittiset lausunnot perustuvat realistiseen arvioon henkilön tilanteesta. Tarve kieli- ja kulttuuritietoisille palveluille on hyvä huomioida. Monilla maahan muuttaneilla on esimerkiksi kielitaidon puutteita tai koulutuksen tunnustamiseen liittyviä ongelmia. Yleistuki ei yksin ratkaise näitä ongelmia, mutta siihen liittyvät aktivointitoimet (esim. työnhakukeskustelut ja palveluohjaus) voivat auttaa, jos ne toteutetaan kulttuurisensitiivisesti. Toisaalta esityksestä ilmenevä lisääntyvä tarve täydentäville työnhakukeskusteluille (32 b §) voi tuoda työvoimaviranomaisille painetta lisätä henkilöstöä, jotta laissa määritellyt työnhakukeskustelut sekä täydentävät työnhakukeskustelut on mahdollista järjestää työllisyysalueilla vaikuttavasti.

Ehdotuksessa esitetään, että työvoimaviranomaisen tulisi ohjata velvoittavasti yleistukea saava työnhakija aktivointijakson ensimmäisessä työnhakukeskustelussa palvelutarpeen mukaiseen palveluun tai vaihtoehtoisesti sisällyttää työllistymissuunnitelmaan tarpeellinen määrä täydentäviä työnhakukeskusteluja. Lakiesityksen vaikutuksissa työvoimaviranomaisiin oletetaan, että palvelutarpeen mukaisia täydentäviä työnhakukeskusteluja tullaan järjestämään vähäisiä määriä. TE-palvelut 2024 -uudistuksen muutettua julkisten työvoimapalveluiden järjestämiseen myönnettyä rahoitusta palvelujen määrän on oletettu vähenevän kunnissa tai työllisyysalueilla, jolloin toimenpiteenä voi painottua työllistymissuunnitelmassa sovittujen täydentävien työnhakukeskusteluiden järjestäminen. Nykytilan arvioinnissa täydentävien työnhakukeskustelujen määrän kuvataan olevan tällä hetkellä vähäinen suhteessa lainsäädännössä edellytettyyn, mutta täydentävien työnhakukeskustelujen toteutuessa lainsäädännön mukaisesti ja mikäli lisäksi sovitaan täydentäviä työnhakukeskusteluja edellä esitetyn mukaisesti, kasvaa työvoimaviranomaisen tehtävät työnhakijan palveluprosessin toimeenpanossa. Velvoite ohjata palveluihin vähentää työvoimaviranomaisen harkintavaltaa sen osalta, kenelle ja missä työttömyyden vaiheessa työllistymistä edistäviä palveluja kohdennetaan.

- Muuta lausuttavaa työvoimapalveluiden järjestämislakiin ehdotetuista muutoksista

Työvoimakoulutusta ei esityksen mukaan lueta sellaisiin painaviin syihin, joiden perusteella yleistuen saajan työnhakukeskustelu voitaisiin järjestää muutoin kuin työvoimaviranomaisen toimipisteessä tai muussa asiointipisteessä. Ottaen huomioon, että koulutukseen valitulla asiakkaalla on selkeä

suunta tiedossa ja että kuukautta pidemmissä työvoimakoulutuksissa työnhakuvelvollisuus alkaa vasta kuukautta ennen koulutuksen päättymistä, ei kasvokkainen tapaaminen ole kovinkaan tarkoituksenmukaista. Koulutuksessa olevien asiakkaiden osalta viranomaisella tulisi olla enemmän harkintavaltaa.

Yleistuki ei aiheuta merkittäviä muutoksia palkkatuen tai starttirahan myönnön eikä matka- ja yöpymiskustannusten korvausten osalta. Muutokset vaikuttavat olevan pääsääntöisesti teknisiä. Toivottavaa on, että nämä tekniset muutokset yleisessä avustusjärjestelmässä tehdään samassa aikataulussa kuin mitä laki astuu voimaan, jotta tehdyt päätökset ovat lainvoimaisia. Tekninen muutos yleisessä avustusjärjestelmässä koskee esim. starttirahan muutosta peruspäivärahasta yleistueksi.

Ehdotetut muutokset työnhakijan palveluprosessiin ovat osin ristiriidassa jo voimaan tulleiden tai valmistelussa olevien lakimuutosten henkeen, joissa työnhakijan palveluprosessia on pyritty keventämään ja lisäämään työvoimaviranomaisen harkintaa. Työnhakijan palveluprosessilla tulisi olla selkeitä vaikutuksia työllisyyden vahvistumiseen tai palveluihin ohjautumiseen, jotta sen tehostaminen lainsäädännöllä näyttäytyisi kannatettavana toimenpiteenä. Nykyinen asiakastietojärjestelmä ei kaikilta teknisiltä ominaisuuksiltaan tue työnhakijan palveluprosessin seuraamista. Yleistuen saajille kohdennetuista työnhakukeskusteluista, ”aktivointijaksosta”, tulisi saada jatkossa heräte työtehtäviin samaan tapaan kuin nykyisellään aktivointiehdon täyttymisestä tai monialaisen tuen tarpeen arvioinnista.

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

-

Laki yleisestä asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin muuttamisesta

-

Laki eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 annetun lain muuttamisesta

-

Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

-

Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

-

Laki takueläkkeestä annetun lain 19 §:n muuttamisesta

-

Laki kansaneläkelain muuttamisesta

-

Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta

-

Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta

-

Laki maatalousyrittäjän eläkelain 32 ja 46 §:n muuttamisesta

-

Laki merimieseläkelain muuttamisesta

-

Laki julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

-

Laki työtaturma- ja ammattitautilain 141 §:n muuttamisesta

-

Laki maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain 97 §:n muuttamisesta

-

Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Lain 3 §:ssä säädetään aktivointisuunnitelmien tekemisestä.

Yleistukiudistuksen myötä aktivointisuunnitelmien tekeminen ei koske ainoastaan nykyisiä työmarkkinatuen saajia, vaan myös peruspäivärahan saajia. Tämä lisää aktivointiehdon piirissä olevien määriä ja siten myös työvoimaviranomaisen työmäärää. Lisääntyvä aktivointisuunnitelmien määrä lisää myös hyvinvointialueen henkilöstöresurssien tarvetta, kun työvoimaviranomainen ei voi tehdä aktivointisuunnitelmia yksin. Hyvinvointialueiden resurssit eivät monilla alueilla nykyiselläänkään ole riittäviä aktivointisuunnitelmien tekemiseen ja niiden päivittämiseen säädetyllä tavalla.

Aktivointisuunnitelmien tekemistä ollaan keventämässä. Samanaikaisesti ollaan muuttamassa kuntouttavaa työtoimintaa työllistymistä edistäväksi palveluksi ja lisäämässä aktivointijaksoilla

käytävien työnhakukeskustelujen määrää. Tällöin hyvinvointialueen kanssa tehtävä aktivointiyhteistyö voi muuttua työvoimaviranomaisen yksin tehtäväksi työksi, mikä kasvattaa työvoimaviranomaisen työmäärää ja sitä kautta vaatii mahdollisesti palveluiden lisä resurssointia.

Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 4 §:n muuttamisesta

-

Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

-

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

-

Laki merityösopimuslain 12 luvun 3 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 45 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 2 ja 31 a §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain 93 §:n muuttamisesta

-

Laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta annetun lain 60 §:n muuttamisesta

-

Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 20 ja 21 §:n muuttamisesta

-

Laki ulosottokaaren muuttamisesta

-

Laki oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

-

4. Muuta lausuttavaa

-

Korhonen Mirva
Jyväskylän kaupunki - työllisyysjohtaja Hanna Lähteelä